

İlgili Kanun / Madde
6100 S. HMK/114
6098 S. TBK/158

T.C
YARGITAY
9. HUKUK DAİRESİ

Esas No. 2021/6019
Karar No. 2021/10945
Tarihi: 28.06.2021

- BELİRSİZ ALACAK DAVASININ HUKUKİ YARAR YOKLUĞU NEDENİYLE USULDEN REDDEDİLMESİ DURUMUNDAN BU HATANIN TÜRK BORÇLAR KANUNU 158 MADDE KAPSAMINDA DÜZELTİLEBİLİR YANLIŞLIK OLARAK KABUL EDİLECEĞİ
- BELİRSİZ ALACAK DAVASINI USULDEN REDDİNDE 60 GÜNLÜK SÜRE İÇİNDE DAVANIN YENİDEN AÇILMASI HALİNDE İLK DAVA TARİHİNE GÖRE ZAMANAŞIMININ BELİRLENECEĞİ

ÖZETİ Davayı belirsiz alacak davası olarak açmakta hukuki yararı bulunmadığı halde belirsiz alacak davası olarak açılan davanın hukuki yarar yokluğu sebebi ile usulden reddedilmesi durumunda, bu hatanın “düzeltilbilir bir yanlışlık” olduğunun kabulü ile sonradan aynı taleplerle açılan davada davacının 6098 sayılı Kanun’un 158. maddesinde düzenlenen ek süreden faydalanması gerektiği kabul edilmelidir Davacı vekilince kararın kesinleşmesinden itibaren altmış günlük süre içinde eldeki dava açılmış ve 6098 sayılı Kanun'un 158. maddesi gereğince alacakların zamanaşımına uğramadığı belirtilerek talepte bulunulmuştur. Her ne kadar İlk Derece Mahkemesi tarafından 6098 sayılı Kanun'un 158. maddesinin somut dosya bakımından uygulanamayacağı gerekçesi ile davaya karşı zamanaşımı defi dikkate alınarak sonuca gidilmişse de; yukarıda izah edildiği üzere,

davanın belirsiz alacak davası olarak açılmayacağı gerekçesi ile usulden reddi kararından sonra altmış günlük ek sürede dava açıldığı için zamanaşımı defii değerlendirilirken ilk dava tarihi esas alınmalıdır.

Ne var ki ilk dava tarihi itibariyle davacı tarafca 1.000,00 TL ücret farkı alacağı, 100,00 TL ilave tedaviye farkı alacağı , 600,00 TL giyim yardımı alacağı , 100,00 TL hastalık yardımı alacağı talep edilmiş olmakla, ilk dava tarihi itibari ile bu miktarlar yönünden zamanaşımı kesilmiştir. Alacağın kalan kısmı 21.05.2014 harç tarihli talep artırım dilekçesi ile talep edilmiş olmakla, dava dilekçesi ile talep edilen tutarların üzerindeki alacaklar yönünden de zamanaşımı süresinde 21.05.2014 tarihi esas alınmalıdır.6098 sayılı Kanun'un 158. maddesinin somut olayda uygulanamayacağı gerekçesi ile eldeki dava tarihine göre zamanaşımı dikkate alınarak karar verilmesi hatalıdır. Yapılması gereken, ilk açılan davaya göre zamanaşımının değerlendirilmesi ve davanın esasına girilerek sonucuna göre karar verilmesidir. Açıklanan nedenlerle İlk Derece Mahkemesince yazılı şekilde davanın zamanaşımı nedeniyle reddine karar verilmesi ve bu karara karşı davacının istinaf başvurusunun Bölge Adliye Mahkemesince esastan reddedilmesi hatalı olup bozmayı gerektirmiştir

DAVA: Davacı vekili, davacının 15/09/2000 yılından Ulukışla Belediye Başkanlığı kapanıncaya kadar adı geçen işyerinde işçi olarak çalıştığını, Belediye kapandıktan sonra tüm hak ve borçların Niğde İl Özel İdaresine geçtiğini, alacaklarının Belediyece ödenmediğini, daha sonra Niğde İl Özel İdaresi tarafından da ödeme yapılmadığını, Bor Asliye Hukuk (İş) Mahkemesine alacak davası açıldığını, davanın kabulüne karar verildiğini, davalının temyizi üzerine kararın bozulduğunu, bozmaya uyularak davanın belirsiz alacak davası olarak açılmayacağı gerekçesiyle hukuki yarar yokluğundan usulden reddedildiğini, dosyanın 26/12/2018 tarihinde kesinleştiğini, Türk Borçlar Kanununun 158. maddesi ve Hukuk Genel Kurulunun 18.09.2013 tarih ve 2013/15-169 esas 2013/1365 sayılı kararı gereği davanın 60 günlük süre içinde açıldığını beyanla davasının kabulü ile ücret farkı alacağına karşılık 4.233,16 TL, ilave tedaviye farkı alacağına karşılık olarak 1.805,69 TL, giyim yardımı alacağına karşılık olarak 1.122,00 TL, hastalık yardımı alacağına karşılık olarak 562,00 TL'nin davalıdan tahsilini talep etmiştir.

Davalı vekili, davada 5 yıllık zaman aşımı süresinin dolduğunu, Türk Borçlar Kanunu'nun 158. maddesinde ancak belirli haller için alacaklı yararına bir ek süre öngörüldüğünü, hukuki yarar yokluğunun tamamlanamayacak ve düzeltilemeyecek nitelikte bir dava şartı olduğunu, daha önce açılan davanın zamanaşımını kesen bir nitelik arz etmeyeceğini, hukuki yarar yokluğu nedeni ile reddedilen davanın Türk Borçlar Kanunu'nun 158. maddesinin uygulanmasına cevaz vermeyeceğini beyan ederek davanın reddine karar verilmesini talep etmiştir.

İlk Derece Mahkemesince davanın zamanaşımı nedeni ile reddine karar verilmiştir. İlk Derece Mahkemesinin kararına karşı davacı vekilince istinaf başvurusunda bulunulmuştur. Bölge Adliye Mahkemesince davacı vekilinin istinaf başvurusunun esastan reddine karar verilmiştir. Bölge Adliye Mahkemesinin kararına karşı davalının temyizi üzerine ise 26.03.2021 tarihli ek karar ile davacının temyiz isteminin kesinlik nedeniyle reddine karar verilmiştir.

Ek karar süresi içerisinde davacı tarafından temyiz edilmiştir.

Dosya içeriğine göre, dava konusu edilen alacak kalemleri arasında Toplu İş Sözleşmesi hükümlerinden kaynaklanan sosyal yardım ve ücret farkı talepleri bulunduğu ve davacı işçinin dava tarihi itibarıyla davalıya ait işyerinde çalışmaya devam ettiğinden verilen kararın geleceğe yönelik etkisi bulunmaktadır. Bu tür uyuşmazlıkların çözümüne ilişkin kararların temyiz incelemelerinde, 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 362/1-(a) maddesinde belirtilen miktar itibarıyla kesinlik sınırı gözetilmemeli, dolayısıyla miktar ve değerine bakılmaksızın temyizinin olanaklı bulunduğu kabul edilmelidir. Anılan sebeple, temyiz isteminin reddine dair tesis edilen 26.03.2021 tarihli ek karar hukuka aykırı görüldüğünden, davacı vekilinin ek karara yönelik temyiz isteminin kabulü ile Bölge Adliye Mahkemesince verilen 26.03.2021 tarihli EK KARARINBOZULARAK ORTADAN KALDIRILMASINA karar verildi.

Hüküm süresi içinde davacı vekili tarafından temyiz edilmiş olmakla, dava dosyası için Tetkik Hakimi tarafından düzenlenen rapor dinlendikten sonra dosya incelendi, gereği konuşulup düşünüldü:

Y A R G I T A Y K A R A R I

Davacı İsteminin Özeti:

Davacı vekili, davacının 15/09/2000 yılından Ulukışla Belediye Başkanlığı kapanıncaya kadar adı geçen işyerinde işçi olarak çalıştığını, Belediye kapandıktan sonra tüm hak ve borçların Niğde İl Özel İdaresine geçtiğini, alacaklarının Belediyece ödenmediğini, daha sonra Niğde İl Özel İdaresi tarafından da ödeme yapılmadığını, Bor Asliye Hukuk (İş) Mahkemesine alacak davası açıldığını, davanın kabulüne karar verildiğini, davalının temyizi üzerine kararın bozulduğunu, bozmaya uyularak davanın belirsiz alacak davası olarak açılmayacağı gerekçesiyle hukuki yarar yokluğundan usulden reddedildiğini, dosyanın 26/12/2018 tarihinde kesinleştiğini, Türk Borçlar Kanununun 158. maddesi ve Hukuk Genel Kurulunun 18.09.2013 tarih ve 2013/15-169 esas 2013/1365 karar sayılı kararı gereği davanın

60 günlük süre içinde açıldığını beyanla davasının kabulü ile ücret farkı alacağına karşılık 4.233,16 TL, ilave tedaviye farkı alacağına karşılık olarak 1.805,69 TL, giyim yardımı alacağına karşılık olarak 1.122,00 TL, hastalık yardımı alacağına karşılık olarak 562,00 TL'nin davalıdan tahsilini talep etmiştir.

Davalı Cevabının Özeti:

Davalı vekili, davada 5 yıllık zaman aşımı süresinin dolduğunu, Türk Borçlar Kanunu'nun 158. maddesinde ancak belirli haller için alacaklı yararına bir ek süre öngörüldüğünü, hukuki yarar yokluğunun tamamlanamayacak ve düzeltilemeyecek nitelikte bir dava şartı olduğunu, daha önce açılan davanın zamanaşımını kesen bir nitelik arz etmeyeceğini, hukuki yarar yokluğu nedeni ile reddedilen davanın Türk Borçlar Kanunu'nun 158. maddesinin uygulanmasına cevaz vermeyeceğini beyan ederek davanın reddine karar verilmesini talep etmiştir.

İlk Derece Mahkemesi Kararının Özeti:

İlk Derece Mahkemesince, yazılı gerekçe ile 6098 sayılı Kanun'un 158. maddesinin somut olay bakımından uygulanamayacağı gerekçesiyle, davanın zamanaşımı nedeni ile reddine karar verilmiştir.

İstinaf Başvurusu:

İlk Derece Mahkemesinin kararına karşı, davacı vekili istinaf başvurusunda bulunmuştur.

Bölge Adliye Mahkemesi Kararının Özeti :

Bölge Adliye Mahkemesince, İlk Derece Mahkemesi kararının usul ve esas yönünden hukuka uygun olduğu gerekçesiyle, istinaf başvurusunun esastan reddine karar verilmiştir.

Temyiz:

Kararı davacı vekili temyiz etmiştir.

Gerekçe:

Taraflar arasındaki uyuşmazlık, daha önce açılan davanın belirsiz alacak davası olarak açılmayacağı gerekçesi ile usulden reddi üzerine 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun 158. maddesinde öngörülen sürede yeniden dava açılması halinde zamanaşımının ilk dava tarihine göre belirlenip belirlenemeyeceği noktasında toplanmaktadır.

6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun 154. maddesinde zamanaşımını kesen sebepler belirlenmiş olup, anılan maddenin 2. fıkrasında alacaklının, dava veya def'i yoluyla mahkemeye veya hakeme başvurmuş olması halinde zamanaşımı süresinin kesileceği düzenlenmiştir.

6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun 158. maddesinde "Dava veya def'i; mahkemenin yetkili veya görevli olmaması ya da düzeltilebilecek bir yanlışlık yapılması yahut vaktinden önce açılmış olması nedeniyle reddedilmiş olup da o arada zamanaşımı veya hak düşürücü süre dolmuşsa, alacaklı altmış günlük ek süre içinde haklarını kullanabilir." hükmü yer almaktadır.

4857 sayılı İş Kanunu'nun 32/8 maddesinde işçi ücretinin beş yıllık özel bir zamanaşımı süresine tabi olduğu açıkça belirtilmiştir. Toplu iş sözleşmesinden kaynaklanan alacaklar da ücret alacağı mahiyetinde oldukları için beş yıllık zamanaşımı süresine tabidir.

Hukuki yarar 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 114/1-h maddesi gereğince dava şartıdır. Diğer taraftan ayrıntıları Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun 2016/482-2018/1047 esas-karar sayılı ilâmında da belirtildiği üzere, hukuki yarar tamamlanamayacak ve düzeltilemeyecek nitelikte bir dava şartıdır. Dairemizin yerleşik uygulaması da bu yöndedir.

Bu noktada, belirsiz alacak davası olarak açılan davada, davanın belirsiz alacak davası olarak açılmayacağı gerekçesi ile usulden reddinin, 6098 sayılı Kanun'un 158. maddesinde düzenlenen “düzeltilebilir bir yanlışlık” olarak değerlendirilip değerlendirilemeyeceği üzerinde durulmalıdır. Kanun maddesinde yetkisizlik veya görevsizlik sebebi ile verilen ret kararları ayrıca düzenlenmiş olup “düzeltilebilir bir yanlışlık” kavramı, yalnızca yetkisizlik ve görevsizlik sebebi ile verilen ret kararları anlamında yorumlanamaz. Düzeltilebilmesi mümkün bir hata sebebi ile dava usulden reddedildiğinde tanınan ek süre hakkı, hakkın doğası ve adil yargılanma hakkının doğal gereğidir. Bazı usul hataları sebebi ile davanın reddi halinde doğabilecek adaletsizliğin önüne geçmek amacı ile 6098 sayılı Kanun'un 158. maddesindeki düzenlemeye yer verilmiştir. Hukuki yarar yokluğu sebebi ile dava şartının eksik olması, yeni açılacak bir dava ile düzeltilebilir. Hukuki yarar yokluğu sebebi ile reddedilen davadan sonra aynı taleplerle açılacak davada, önceki dava maddi anlamda kesin hüküm teşkil etmez.

Görev ve yetki de hukuki yarar gibi dava şartı olup görev ve yetki bakımından dava şartı eksikliği sebebi ile verilen ret kararından sonra altmış günlük ek süre tanınmasına imkan veren Kanun'un, aynı kapsamda sayılan hukuki yarar yokluğu sebebi ile ret halini “düzeltilemez bir yanlışlık ” olarak kabul ettiğini söylemek adil yargılanma hakkı ve hak arama özgürlüğü ile bağdaşmaz.

Davayı belirsiz alacak davası olarak açmakta hukuki yararı bulunmadığı halde belirsiz alacak davası olarak açılan davanın hukuki yarar yokluğu sebebi ile usulden reddedilmesi durumunda, bu hatanın “ düzeltilebilir bir yanlışlık ” olduğunun kabulü ile sonradan aynı taleplerle açılan davada davacının 6098 sayılı Kanun'un 158. maddesinde düzenlenen ek süreden faydalanması gerektiği kabul edilmelidir.

Somut olayda; davacının aynı taleplerle daha önce açtığı ilk davası incelendiğinde Mahkemece, 23.03.2015 tarihli ve 2012/209 esas, 2015/119 sayılı karar ile davanın kabulüne karar verilmiştir. Verilen bu karar davalı vekilince temyiz edilmiş ve Yargıtay (kapatılan) 22. Hukuk Dairesi'nin 02.07.2018 tarihli ve 2015/31763 esas 2018/16282karar sayılı ilâmı davanın belirsiz alacak davası olarak açılmayacağı anlaşılacakla hukuki yarar yokluğundan söz konusu taleplerin usulden reddi gerekirken yazılı şekilde esasa girilerek karar verilmesi hatalıdır gerekçesi ile bozulmuş, Mahkemece bozma ilâmına uyulmasına karar verilerek devam edilen

yargılama sonucunda verilen 20.11.2018 tarihli ve 2018/434 esas 2018/475 karar sayılı mahkeme kararı ile hukuki yarar yokluğu nedeni ile davanın reddine karar verilmiştir. Verilen bu karar 26.12.2018 tarihinde tarafların kararı temyiz etmemesi üzerine kesinleşmiştir. Davacı vekilince kararının kesinleşmesinden itibaren altmış günlük süre içinde eldeki dava açılmış ve 6098 sayılı Kanun'un 158. maddesi gereğince alacakların zamanaşımına uğramadığı belirtilerek talepte bulunulmuştur. Her ne kadar İlk Derece Mahkemesi tarafından 6098 sayılı Kanun'un 158. maddesinin somut dosya bakımından uygulanamayacağı gerekçesi ile davaya karşı zamanaşımı defî dikkate alınarak sonuca gidilmişse de; yukarıda izah edildiği üzere, davanın belirsiz alacak davası olarak açılmayacağı gerekçesi ile usulden reddi kararından sonra altmış günlük ek sürede dava açıldığı için zamanaşımı defî değerlendirilirken ilk dava tarihi esas alınmalıdır.

Ne var ki ilk dava tarihi itibarıyla davacı tarafça 1.000,00 TL ücret farkı alacağı, 100,00 TL ilave tediye farkı alacağı , 600,00 TL giyim yardımı alacağı , 100,00 TL hastalık yardımı alacağı talep edilmiş olmakla, ilk dava tarihi itibarı ile bu miktarlar yönünden zamanaşımı kesilmiştir. Alacağın kalan kısmı 21.05.2014 harç tarihli talep artırım dilekçesi ile talep edilmiş olmakla, dava dilekçesi ile talep edilen tutarların üzerindeki alacaklar yönünden de zamanaşımı süresinde 21.05.2014 tarihi esas alınmalıdır.6098 sayılı Kanun'un 158. maddesinin somut olayda uygulanamayacağı gerekçesi ile eldeki dava tarihine göre zamanaşımı dikkate alınarak karar verilmesi hatalıdır. Yapılması gereken, ilk açılan davaya göre zamanaşımının değerlendirilmesi ve davanın esasına girilerek sonucuna göre karar verilmesidir. Açıklanan nedenlerle İlk Derece Mahkemesince yazılı şekilde davanın zamanaşımı nedeniyle reddine karar verilmesi ve bu karara karşı davacının istinaf başvurusunun Bölge Adliye Mahkemesince esastan reddedilmesi hatalı olup bozmayı gerektirmiştir.

SONUÇ: Temyiz olunan İlk Derece Mahkemesi kararının ve bu karara karşı istinaf başvurusunu esastan reddeden Bölge Adliye Mahkemesi kararının, yukarıda yazılı sebepten dolayı **BOZULARAK ORTADAN KALDIRILMASINA**, dosyanın kararı veren İlk Derece Mahkemesine, bozma kararının bir örneğinin ise kararı veren Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine, peşin alınan temyiz karar harcının istek halinde ilgiliye iadesine, 28.06.2021 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.